

KALENDARIUM
Opracowała Maja Kowalska¹
**Przegląd ważniejszych wydarzeń²
15 października–15 listopada**

20.10. W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego został uruchomiony projekt „Najlepsi z najlepszych!”. Stanowi on kontynuację trwającego od trzech lat programu „Generacja Przyszłości”. „Najlepsi z najlepszych!” to część pakietu działań podjętych przez MNiSW na rzecz doskonalenia polskich szkół wyższych pod nazwą „Uczelnie przyszłości”. Projekt „Najlepsi ...” jest finansowany ze środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Zakłada on pomoc wybitnie uzdolnionym studentom w rozwoju ich aktywności, poprzez wspieranie uczestnictwa w międzynarodowych konkursach lub zawodach. O przyznanie środków finansowych może się ubiegać uczelnia, w której studiuje student lub studenci tworzący zespół. Otrzymane dofinansowanie można przeznaczyć przede wszystkim na uczestnictwo w międzynarodowych zawodach i konkursach, a także na zakup drobnej aparatury niezbędnej do realizacji projektu. Wartość wniosku indywidualnego nie może przekroczyć 100 tys. PLN, a zespołowego – 400 tys. PLN. Okres realizacji projektu nie może trwać dłużej niż 12 miesięcy. Zakończenie programu jest planowane na 2017 r., wyróżnionych zostanie co najmniej 50 studentów. Łącznie w ramach „Najlepszych z najlepszych!” zostanie rozdysponowane prawie 8 mln PLN. Oferty można składać do 11 grudnia br.

19.10. W Nowej Zelandii podczas gali wręczenia nagród Green World Award w kategorii „inicjatywy rządowe” program Ministerstwa Środowiska GreenEvo – Akcelerator Zielonych Technologii otrzymał pierwszą nagrodę. Wyróżnienie zostało przyznane przez The Green Organization – brytyjską organizację pozarządową zajmującą się promowaniem najlepszych praktyk w zakresie ochrony środowiska na całym świecie. Nagrody Green World Awards wywodzą się z konkursu The International Green Apple Environment Awards, którego pierwsza edycja odbyła się w 1994 r. Nagradzane są inicjatywy na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Celem przedsięwzięcia jest przybliżenie realizacji postaw środowiskowych w praktyce oraz promowanie krajów, w których takie projekty są przeprowadzane.

20.10. W siedzibie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie odbyło się

76. spotkanie Forum „Energia–Efekt–Środowisko”. Tematem spotkania była adaptacja do zmian klimatu.

20–23.10. W Ustce odbyło się XVII Sympozjum „Współczesne Problemy Hydrogeologii” (WPH) poświęcone najistotniejszemu zagadnieniu dotyczącym wód podziemnych w kraju i na świecie. Sympozjum, które ma już 30-letnią tradycję, jest organizowane co dwa lata przez różne ośrodki akademickie i naukowe w kraju. W tym roku uczestniczyło w nim 320 osób z całej Polski – przedstawiciele uczelni wyższych, instytutów badawczych, przedsiębiorstw branżowych i administracji geologicznej, jak również naukowcy oraz praktycy zajmujący się problematyką wód podziemnych z Niemiec i Francji. Podczas dwóch dni obrad, w trzech sesjach plenarnych i ośmiu sesjach tematycznych, wygłoszono 47 referatów. Obrady poprzedziły warsztaty na temat praktycznych zastosowań technologii GIS, wizualizacji oraz analiz danych, a także modelowania przepływów i procesów hydrogeochemicznych, stosowanych w pracach hydrogeologicznych. Wyjątkowym wydarzeniem spotkania była sesja okolicznościowa pt. „Z kart historii polskiej hydrogeologii”, poświęcona 60. rocznicy pracy zawodowej Profesora Bohdana Kozerskiego. Na zakończenie konferencji odbyły się sesje terenowe. Pierwsza – do Słowińskiego Parku Narodowego, gdzie omówiono problematykę ekosystemów torfowych zależnych od wód podziemnych, warunki hydrogeologiczne, zjawiska geodynamiczne w strefie brzegowej morza oraz zagadnienia sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych. Druga sesja (Dębki, Lubocino, Jastrzębia Góra) obejmowała badania hydrogeologiczne w procesie poszukiwania węglowodorów oraz w rozpoznawaniu zjawisk geodynamicznych w strefie brzegowej Bałtyku. Sympozjum zostało zorganizowane przez Politechnikę Gdańską we współpracy z Państwowym Instytutem Geologicznym – Państwowym Instytutem Badawczym i Uniwersytetem Gdańskim. Partnerami przedsięwzięcia byli International Association of Hydrogeologists oraz Stowarzyszenie Hydrogeologów Polskich. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęli: rektor Politechniki Gdańskiej prof. dr hab. inż. Henryk Krawczyk, prof. zw. PG; rektor Uniwersytetu Gdańskiego prof. dr hab. Bernard Lampek; główny geolog kraju, podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Sławomir Brodziński; prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Witold Sumiśławski; marszałek województwa pomorskiego Mieczysław Struk; zastępca dyrektora PIG-PIB, dyrektor ds. państwowej służby hydrogeologicznej Lesław

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maja.kowalska@pgi.gov.pl.

² Część Kalendarium dotycząca informacji o przyszłych wydarzeniach jest dostępna na naszej stronie internetowej (www.pgi.gov.pl/prz_geol) w zakładce Kalendarium wydarzeń.

Skrzypczyk oraz dziekan Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska Politechniki Gdańskiej dr hab. inż. Ireneusz Kreja, prof. nadzw. PG.

20–23.10. W Tanjin w Chinach odbył się Kongres Górniczy China Mining 2015. Wziął w nim udział podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, główny geolog kraju Sławomir Brodziński, który podczas wizyty podpisał memorandum ws. współpracy geologicznej Polski i Chin. Współdziałanie to będzie się koncentrowało przede wszystkim na wymianie doświadczeń w zakresie poszukiwania i wydobywania węglowodorów niekonwencjonalnych, m.in. gazu z łupków.

22.10. W Centrum Nauki Kopernik odbyła się gala, podczas której z rąk wiceministra środowiska Marcina Korolca 12 polskich firm otrzymało statuetki Laureatów GreenEvo – Akceleratora Zielonych Technologii. GreenEvo to projekt Ministerstwa Środowiska przygotowany dla polskich firm działających w obszarze zielonych technologii. Głównym celem przedsięwzięcia jest pomoc przedsiębiorcom w poruszaniu się na rynkach międzynarodowych i zapewnienie wsparcia dla transferu ich technologii za granicę. W ramach 6. edycji projektu GreenEvo nagrodzono następujące technologie środowiskowe: Bezprądowa przydomowa oczyszczalnia ścieków ARGO firmy Aquatech Sp. z o.o.; Technologia produkcji mieszanek popiołowych i żużlowych FLUMIX firmy Biko-Serwis Sp. z o.o. Sp. k.; Reaktor do produkcji biopaliw typu Biodiesel FAME Małopolskiego Centrum Odnawialnych Źródeł Energii „BioEnergia”; SOLARIS DIESEL DUAL FUEL firmy CARGAZ BIS Mariola Rewers; Automatyczne spalanie biomasy w palniku schodkowym firmy CWD Sp. z o.o.; Aktywizująca platforma dla uczestników rynków energii firmy Energy Data Lab Sp. z o.o.; Śruba Archimedesesa firmy Enerko Energy Sp. z o.o.; Turbozespół wodny typu STK-PMG firmy Gajek Engineering Sp. z o.o.; Turbina Francisa firmy Hydroergia Sp. z o.o. Sp. k.; Palnik na pellet z obrotową komorą spalania firmy Jan Gumkowski Biuro Techniczno-Inżynierskie; PellasX REVO firmy PellasX Sp. z o.o. Sp. k. oraz H-Block® firmy SOLCRAFT Sp. z o.o. Podczas gali wyróżnienie otrzymała również firma Bioelektra Group S.A. za technologię Autoklaw RotoSTERIL BEG 7000.

23.10. W siedzibie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie odbyło się szkolenie dla wnioskodawców działania 2.5. POiŚ 2014–2020 Poprawa jakości środowiska miejskiego. W ramach programu wsparcie mogą uzyskać trzy typy projektów: Wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów; Rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz Inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych.

26.10. Rozpoczęła się telewizyjna kampania promująca projekt „Zawód naukowiec”. Spoty propagujące kampanię można było obejrzeć w największych stacjach telewizyjnych tj. TVN, TVN24, TVN Biznes i Świat, TVN Style, Polsat, Polsat Cafe, TVP1, TVP2, TVP – tematyczne. Wcześniej odbyła się kampania radiowa, przeprowadzana na antenie RMF MAXX, oraz kinowa, display, a także konkurs organizowany na profilu Facebook Ministerstwa

Nauki i Szkolnictwa Wyższego – „Nauka jest smart”. Bohaterami spotów zostali Monika Koperska – chemik z Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr Magdalena Król – biolog z Katedry Nauk Fizjologicznych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW, dr Dawid Nidzworski – biotechnolog z Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz prof. Maciej Wojtkowski z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

27.10. W Oddziale Górnośląskim Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Sosnowcu odbyła się konferencja podsumowująca trzyletnie badania nad nową metodą odmetanowania pokładów węgla. Celem badań prowadzonych przez PIG-PIB było opracowanie metody ujmowania gazu, możliwej do zastosowania jeszcze przed rozpoczęciem eksploatacji węgla. Prace odbywały się na terenie kopalni Mysłowice-Wesoła. Wykonano m.in. dwa otwory wiertnicze – pionowy (Wesoła PIG-1 o głęb. 1000 m) i kierunkowy (Wesoła PIG-2H o dł. 1918 m). Pierwszym etapem były, w obu otworach, profilowania geofizyczne. Próby węgla z odwiertu Wesoła PIG-1 poddano badaniom analitycznym – określono właściwości gazowe, petrofizyczne i petrograficzne. Kolejną fazą było szczelinowanie hydrauliczne pokładów węgla. Eksperymentalny projekt powierzchniowego odmetanowania w kopalni Mysłowice-Wesoła był finansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

27.10. Rada Ministrów ogłosiła Rozporządzenie z dnia 20 października 2015 r. w sprawie warunków realizacji rządowego programu udzielania pomocy finansowej na pokrycie kosztów związanych z kształceniem w zagranicznych uczelniach pod nazwą „Studia dla wybitnych”. Jego celem jest umożliwienie stu studentom rocznie studiów na najlepszych uczelniach na świecie, wybranych na podstawie najnowszej edycji Akademickiego Rankingu Uniwersytetów Świata, publikowanego przez Instytut Szkolnictwa Wyższego przy Uniwersytecie Jiao Tong w Szanghaju. Jest to pierwszy publiczny projekt finansowania całości studiów za granicą. Jego uczestnikiem może być osoba, która ukończyła studia I stopnia lub trzeci rok jednolitych studiów magisterskich nie wcześniej niż w roku poprzedzającym zgłoszenie do udziału w programie, nie posiada tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego i jest zakwalifikowana na studia magisterskie w jednej z zagranicznych uczelni znajdujących się na liście uczelni objętych programem. Projekt dotyczy następujących dziedzin: Nauki humanistyczne, Nauki społeczne, Nauki ścisłe i techniczne, Nauki o życiu. Wnioski należy składać w MNiSW w terminie do 31 marca 2016 r.

27–30.10. W Poznaniu odbyły się międzynarodowe targi POL-ECO-SYSTEM – jedno z najważniejszych wydarzeń poświęconych ochronie środowiska. Tegoroczne Międzynarodowe Targi Technologii i Produktów dla Zrównoważonego Rozwoju i Usług Komunalnych to dawniejsze targi Poleko, Komtechnika i Gmina, które odbyły się nie tylko pod zmienioną nazwą, lecz także w nowej formule. Zostały zorganizowane przez Międzynarodowe Targi Poznańskie. Ekspozycję i wydarzenia poszerzono o kwestie zrównoważonego rozwoju. Uczestnicy mogli wziąć udział w spotkaniach, konferencjach i seminariach, m.in. na temat

gospodarki odpadami, efektywności energetycznej, gospodarki wodno-ściekowej, zrównoważonego transportu, emisji gazów cieplarnianych, finansowania ochrony środowiska czy zmian w przepisach prawnych, a także odwiedzać stoiska wystawców z 15 krajów. W targach jak co roku wziął udział Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Podczas ekspozycji odbyło się wręczenie nagród w ramach konkursu o tytuł Eco Design 2015. O tytuł ten walczyły produkty z różnych dziedzin, w tym z obszarów: budownictwa zrównoważonego, nowoczesnych rozwiązań ekologicznych, meblarstwa, oświetlenia, branży odzieżowej i dziecięcej.

28.10. Podczas posiedzenia Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zatwierdzono dwa nowe programy: Sokół i Gazela BIS. Na ich realizację przeznaczono łącznie 1,3 mld PLN. Nabór wniosków rozpocznie się w przyszłym roku. Celem projektu „Sokół – wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych” jest ochrona środowiska oraz zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki. Dofinansowanie będzie przeznaczone dla przedsiębiorców, np. na rozwój nowoczesnych technologii przetwarzania i odzyskiwania wody. Budżet tego programu ustalono na 1 mld PLN. Przedsięwzięcie będzie realizowane w latach 2015–2023. Drugi, przyjęty przez Radę Nadzorczą, program „Gazela BIS – niskoemisyjny zbiorowy transport miejski” jest skierowany do miast regionalnych i subregionalnych, wskazanych w Kontraktach Terytorialnych w obszarze niskoemisyjnego transportu publicznego. W jego ramach będą one mogły sfinansować zakup nowego taboru oraz rozwój infrastruktury transportowej. Projekt będzie realizowany w latach 2016–2023. Jego budżet ustalono na 300 mln PLN.

28.10. W Ministerstwie Środowiska odbyło się spotkanie inauguracyjne Rady Leśnictwa, podczas którego Katarzyna Kępka, podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, wręczyła akty powołania członkom rady. Rada powstała na podstawie Zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2015 r. w sprawie Rady Leśnictwa, w celu zwiększenia zaangażowania podmiotów związanych z leśnictwem w kreowaniu polityki państwa w tym zakresie oraz realizacji idei zrównoważonego leśnictwa, promowanego zarówno przez Unię Europejską, jak i organizacje międzynarodowe. Rada, jako organ doradczy, będzie także brała udział w pracach nad nowymi rozwiązaniami dla lasów zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe oraz dla lasów prywatnych, na czas zmieniających się uwarunkowań gospodarczych, przyrodniczych, społecznych i klimatycznych. Do pracy w Radzie Leśnictwa minister środowiska zaprosił reprezentantów wielu środowisk związanych z leśnictwem: przedstawicieli nauki, samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, a także przedsiębiorców sektora leśno-drzewnego.

30.10. Ogłoszono pierwsze konkursy na dofinansowanie projektów środowiskowych w ramach nowej perspektywy finansowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Jest to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport oraz bezpieczeństwo energetyczne. Środki unijne z projektu zostaną przeznaczone również, w ograniczonym stopniu, na inwe-

stycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego. Nabory będą prowadzone przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. Na realizację tych konkursów przeznaczono łącznie ponad 5,2 mld PLN. Wnioski w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 są przyjmowane od 30 listopada br. przez NFOŚiGW. Informacje o programie znajdują się na stronie <http://poiis.nfosigw.gov.pl>.

3.11. Ministerstwo Środowiska opublikowało „Białą księgę ochrony złóż kopalin”, inicjując tym samym dyskusję na temat systemowych rozwiązań w zakresie ochrony strategicznych złóż kopalin, którym obecny system prawny nie zapewnia dostatecznej ochrony. „Biała księga” powstała z inicjatywy Ministerstwa Środowiska, prace nad nią rozpoczęły się pod koniec 2014 r. Zawiera postulaty o utrzymanie dostępności złóż, które tworzą cenną bazę surowcową, analizę problemu ochrony złóż kopalin strategicznych – zarówno energetycznych, jak i nieenergetycznych – w tym opis i diagnozę sytuacji, przedstawienie zasad waloryzacji, zaproponowanie wykazu złóż kopalin strategicznych oraz określenie ścieżek prawnych ochrony tych złóż. Dokument przedstawia również analizę najlepszych praktyk międzynarodowych w krajach o pokrewnych systemach prawnych. Wybór złóż został dokonany na podstawie waloryzacji przeprowadzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, która opierała się na czterech grupach kryteriów: złożowo-surowcowych, górniczych, środowiskowych oraz planistycznych, związanych z zabudową terenu. Wytypowane przez instytut złoża przypisano do trzech kategorii ochrony: najwyższej, wysokiej i zwykłej. Wykaz złóż zaliczonych do kategorii najwyższej ochrony, czyli złóż strategicznych, został sporządzony na podstawie analizy 249 udokumentowanych, ale jeszcze niezagospodarowanych złóż. Zaproponowano priorytet surowcowego wykorzystania terenu, na którym takie złoża występują. Każdy inny sposób wykorzystania terenu powinien uwzględniać wymagania związane z przyszłą możliwością gospodarczego wykorzystania złoża. Dotyczy to w szczególności ustalenia innych funkcji zagospodarowania przestrzennego terenu oraz sposobu jego zabudowy. Wybór konkretnego wariantu ochrony, a także sam wykaz złóż strategicznych zaprezentowany w „Białej księdze”, wymaga merytorycznej dyskusji z udziałem wszystkich zainteresowanych środowisk – rządu, samorządów terytorialnych, obywateli, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców. Ministerstwo Środowiska zaprasza do przekazywania uwag do dokumentu w terminie do 15 grudnia 2015 r. na adres e-mail: bialaksiega@mos.gov.pl. Złożone sugestie będą przedmiotem analizy oraz podstawą do opracowania wniosków dla rządu, celem podjęcia decyzji, które złoża i w jaki sposób chronić. Ponadto Ministerstwo Środowiska planuje uruchomić portal dyskusyjny, a także zorganizować cykl konferencji, które będą okazją do przedyskutowania rozwiązań zaproponowanych w „Białej księdze”.

4.11. W siedzibie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie odbyło się 77. spotkanie Forum „Energia–Efekt–Środowisko”. W jego ramach zostały przeprowadzone Warsztaty EuroACe/NFOŚiGW

„Wdrażanie Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej i Dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków w celu stymulowania efektywności energetycznej budynków”.

5.11. Premier Ewa Kopacz wręczyła nagrody Prezesa Rady Ministrów przyznawane za wybitną działalność naukową, naukowo-techniczną i artystyczną. W tym roku wyróżnionych zostało 41 naukowców i trzy zespoły naukowe. Nagrody za wybitną działalność naukową otrzymało 6 badaczy. Nagrodzono także 10 rozpraw habilitacyjnych i 25 doktoratów. Wśród wyróżnionych, za wysoko ocenione osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego, znalazł się m.in. dr hab. Tomasz Ślęzak z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Natomiast dr Andrzej Głuszyński, pracownik PIG-PIB, otrzymał nagrodę za przygotowanie rozprawy doktorskiej pt. „Budowa geologiczna strefy brzeżnej Karpat i zapadliska przedkarpackiego w rejonie Tarnowa–Pilzna”. Rozprawa została przygotowana na Uniwersytecie Wrocławskim pod kierunkiem prof. dr. hab. Pawła Aleksandrowskiego.

6.11. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oficjalnie zatwierdził Program ochrony morświna. Projekt stanowi syntezę dotychczasowej wiedzy i doświadczeń z ochrony tego gatunku, identyfikuje zagrożenia oraz zawiera propozycje działań, jakie należy podjąć w celu poprawy stanu zachowania populacji morświna, wraz z opisem sposobu ich wdrażania oraz źródeł finansowania. Program przygotowano na podstawie opracowania Fundacji WWF Polska.

6.11. W Ministerstwie Środowiska, na zaproszenie wiceministra Marcina Korolca, odbyło się spotkanie z przed-

siębiorcami dotyczące technologii wychwytywania i utylizacji CO₂ (*Carbon Capture and Utilisation* – CCU). Celem spotkania była inicjacja dyskusji nt. możliwości prawnych i technicznych zastosowania technologii CCU na skalę przemysłową. Technologia ta polega na wychwytywaniu CO₂, a następnie jego zamiany w inne produkty (np. paliwa czy nawozy), które mogą być wykorzystane w przemyśle. Podczas obrad przedsiębiorcy zaprezentowali rozwiązania z obszaru technologii wychwytywania i składowania CO₂.

11.11. Na wniosek Doroty Niedzieli, sekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska, premier Ewa Kopacz odwołała ją ze stanowiska wiceministra. Dorota Niedziela zajmowała się gospodarką wodną, w Ministerstwie Środowiska nadzorowała pracę Departamentu Zasobów Wodnych oraz Departamentu Strategii i Komunikacji, a w resorcie – prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych. Była też pierwszym zastępcą ministra środowiska. Urząd piastowała od 16 czerwca 2015 r.

13.11. W Bukareszcie otwarto wystawę zdjęć „Polskie parki narodowe”. Wystawa składa się z fotografii prezentujących najpiękniejsze i najcenniejsze pod względem przyrodniczym miejsca i gatunki występujące w polskich parkach narodowych. W uroczystości otwarcia ekspozycji wzięli udział ambasador Marcin Walczak, prezes zarządu Związku Pracodawców Polskich Parków Narodowych Andrzej Raj, lokalne władze, przedstawiciele instytucji kultury i mieszkańcy. Wystawa została przygotowana przez Ministerstwo Środowiska we współpracy z Ambasadą RP w Bukareszcie, będzie prezentowana do 11 grudnia 2015 r.